

BÖLÜM 3

COVID-19 PANDEMİSİNDE UZAKTAN HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE KULLANILAN TEKNOLOJİK ÇÖZÜMLER

Ayfer BAYINDIR ÇEVİK¹

Necmiye ÇÖMLEKÇİ²

GİRİŞ

Yeni koronavirüs (COVID-19) tüm dünyayı etkisi altına alarak küresel pandemiye neden olmuştur. Eğitim bu süreçte en çok etkilenen alanlardan biridir. Pandemi nedeniyle hemşirelik okullarında da yüz yüze eğitime ara verilmiş ve uzaktan eğitime başlanmıştır. Tüm eğitim kurumlarında olduğu gibi hem teorik hem de uygulamalı eğitime dayanan hemşirelik eğitimini olumsuz etkilenmiştir^(1,2). Bununla birlikte 21. yüzyılın teknoloji ve dijital tabanlı araçları bu olumsuz süreçte hemşirelik eğitimine önemli fayda sağlamıştır. Bu bölümde hemşirelik eğitimi ve doğası, uzaktan eğitimin yürütülmesi, uzaktan eğitim teknolojileri, eğiticinin eğitimi, avantaj ve dezavantajları ile teorik ve uygulamalı hemşirelik eğitiminde kullanılabilecek teknolojik araçlar, ve uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme konularında teknolojik çözümler ele alınmıştır.

1. HEMŞİRELİK EĞİTİMİ

Hemşirelik birey ve toplumun sağlığının korunmasını, geliştirilmesini ve hastalık durumunda, kanıt temelli bakım doğrultusunda sağlığına tekrar kavuşturulmasını hedef alan bir profesyonel bir sağlık disiplindir⁽³⁾. Hemşirelik eğitiminde, öğrencilere teorik ve uygulamalı derslerle sağlıklı/hasta bireylere ve onların ailelerine gereksinimleri olan hemşirelik bakımını sunabilmeleri için, kritik düşünme ile bilişsel ve psikomotor becerilerin kazandırılması hedeflenmektedir^(4,5,6). Hemşirelik lisans programlarında hemşirelik esasları, iç hastalıkları hemşireliği, cerrahi hastalıkları hemşireliği, kadın sağlığı ve doğum hemşireliği, çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği, ruh sağlığı hemşireliği, toplum sağlığı hemşireliği, hemşirelikte yönetim ve hemşirelikte eğitim gibi temel alan hemşirelik dersleri ile etik, bilimsel araştırma yöntemleri, spor, kültürel sağlık gibi farklı alanlarda

¹ Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ayferbayindir@hotmail.com.tr

² Arş. Gör., Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ncomlekci@bartin.edu.tr

değerlendirilmesinde kullanılmıştır⁽⁴¹⁾. Literatürde yapılan çalışmalarda çevrimiçi uyarlanan OSCE yönteminin bilgisayar tabanlı simülasyon uygulamasının değerlendirilmesinde uygulanabilir bir yöntem olduğu bildirilmektedir^(37, 41).

SONUÇ

Küresel çapta yaşanan COVID-19 pandemisi nedeniyle yaşanan olağanüstü süreçte eğitimin verimli şekilde sürdürülmesi en önemli konulardan biri olmuştur. Bu zorlu süreçte acil olarak çevrimiçi eğitime geçilmiş ve hemşirelik eğitiminin sürdürülmesinde teknolojik ve dijital araçlardan yararlanılmıştır. Bu süreç aynı zamanda tüm dünyada sadece pandemi sürecinde değil, pandemi sonrasında gelecekteki hemşirelik eğitimi için farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu yeni eğitim yönteminin bakım planları, etkileşimli vaka çalışmaları, web tabanlı öğrenme etkinlikleri, yazılı çalışmalar, iletişim etkinlikleri ile aktif ve etkileşimli öğretim yöntemleriyle hemşirelik eğitime önemli katkı sağladığı görülmüştür. Öğrencilerin klinik uygulama deneyiminden eksik kalmalarına rağmen sanal simülasyon uygulamaları kritik düşünme becerisi sağlama, tekrar etme fırsatı sunması, diğer öğrenciler ile sanal ortamda etkileşim kurma ve geri bildirim alma gibi pek çok avantaj ve katkı sağlamıştır. Gelecekte de teorik ve uygulamalı hemşirelik eğitiminin geliştirilmesinde teknolojik araçların kullanılmaya devam edeceği söylenebilir. Uzaktan eğitim ile kazandırılacak ve güçlendirilebilecek bazı beceri ve davranışlar olmakla birlikte, insan olmanın doğası, hasta/ailenin spirüüel gereksinimleri ve insani etkileşim boyutlarının varlığı uzaktan eğitimde unutulmaması gereken değerlerdir. Bu nedenler ile hemşire eğitimcilerin de güncel eğitimler ile, uzaktan eğitim teknolojilerine hakim olması, uzaktan eğitim psikolojisi ve danışmanlıklar konularında gelişmesi ve bu değerleri öğrenciye vermesi önem kazanmaktadır. Hemşirelik eğitiminde bilgisayar tabanlı eğitim teknolojileri, hemşirelik fakülteleri, eğitim fakülteleri ve mühendislik fakültelerinden uzman eğitimcilerin ortak çalışmaları ile geliştirilebilir. Dolayısıyla artık günümüz hemşirelik eğitiminde sanal simülasyonların geliştirilmesinde disiplinler arası araştırma ve geliştirme çalışmaları yapılmalıdır. Bu eğitim süreci ileride hemşirelik öğrencilerinin çalışma hayatına katıldıklarında “tasarım odaklı bakımı” geliştirmelerine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

1. Rose S. Medical Student Education in the Time of COVID-19. *The Journal of the American Medical Association*, 2020; 323(21):2131–2. Doi: 10.1001/jama.2020.5227
2. Ramos-Morcillo AJ, Leal-Costa C, Moral-García JE. et al. Experiences of nursing students during the abrupt change from face-to-face to e-learning education during the first month of

- confinement due to COVID-19 in Spain. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2020; 17(15):1–15. Doi: 10.3390/ijerph17155519
3. Uzelli Yılmaz D. Covid-19 Pandemi Sürecinde Hemşirelik Beceri Öğretiminin Sürdürülmesine Yönelik Hemşire Eğitimcilerinin Deneyimleri: Kanada McMaster Üniversitesi Örneği. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2020;12(2). Doi: 10.31067/acusaglik.852073
 4. Beaird G, Geist M, Levis. EJ. Design thinking: Opportunities for application in nursing education. *Nurse Education Today*, 2018; 64, 115-118. Doi: 10.1016/j.nedt.2018.02.007
 5. Leigh J, Vasilica C, Dron R. et al. Redefining undergraduate nurse teaching during the coronavirus pandemic: use of digital technologies. *Br. J. Nurs.* 2020; 29(10):566-9. Doi: 10.12968/bjon.2020.29.10.566.
 6. Son HK. Effects of S-PBL in maternity nursing clinical practicum on learning attitude, metacognition, and critical thinking in nursing students: A quasi-experimental design. *Int J Environ Res Public Health*, 2020; 17(21):1–12. Doi: 10.3390/ijerph17217866
 7. İbrahimoglu Ö, Mersin S, Kılıç HS. Hemşirelik eğitim müfredatı ve öğrenme çıktıları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2019; (1), 12-16. Doi: 10.5961/jhes.2019.305
 8. Nursing and Midwifery Council (2018). *Future nurse: standards of proficiency for registered nurses 2018*. (14/05/2021 tarihinde <https://tinyurl.com/y4usajo6> adresinden ulaşılmıştır).
 9. McDonald, EW, Boulton, JL, Davis, JL. E-learning and nursing assessment skills and knowledge - An integrative review. *Nurse Education Today*, 2018; 66, 166–174. Doi:10.1016/j.nedt.2018.03.011
 10. Çelikbilek Y. (2019). *Evaluation of the distance learning systemes in Turkey*. 1. İstanbul: Hiper-yayın:347, ISBN:978-605-281-290-7.
 11. Karaman S., ve Karabey S. (2020). Uzaktan Eğitimde Canlı Ders Uygulama İlkeleri ve Örnekleri. Selçuk Kahraman ve Engin Kurşun (Ed.). *Canlı Derslerin Genel Özellikleri ve İşleyişi içinde* (s. 11). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, No:1245, ISBN:978-625-7086-01-1.
 12. Demir, E. Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2014; (39).
 13. Seven M, Abban S. COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan hemşirelik eğitimi: uluslararası deneyim. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2021; 6(1), 29-32.
 14. Carolan C, Davies CL, Crookes P, et al. COVID 19: Disruptive impacts and transformative opportunities in undergraduate nurse education. *Nurse Education in Practice*, 2020; 46, 102807. doi:10.1016/j.nepr.2020.102807
 15. Remtulla R. The present and future applications of technology in adapting medical education Amidst the COVID-19 Pandemic. *JMIR Medical Education* 2020; 6, e20190.. doi:10.2196/20190
 16. Şanlı D, Uyanık G, Avdal EÜ. COVID-19 pandemi sürecinde dünyada hemşirelik eğitimi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2021; 6(1), 55-63.
 17. Jiménez-Rodríguez D, Torres Navarro M del M, Plaza del Pino FJ. Et al. Simulated Nursing Video Consultations: An innovative proposal during Covid-19 confinement. *Clin Simul Nurs*. 2020;48:29-37. doi:10.1016/j.ecns.2020.08.004
 18. Lioce L, Lopreiato J, Downing D. et al. (2020). *Healthcare Simulation Dictionary – Second Edition*. Rockville, MD Agency Healthc Res Qual. Doi: 10.23970/simulationv2.
 19. Weaver C, Delaney C, Weber P. et al. (2010). *Nursing and informatics for the 21st century: an international look at practice, education and EHR trends*. 2. Editions. CRC Press.
 20. Ulupınar F, Toygar ŞA. Hemşirelik Eğitiminde Teknoloji Kullanımı ve Örnek Uygulamalar. *Fiscaoconomia*, 2020;4(2), 524-537.
 21. Foronda CL, Alfes CM, Dev P. et al. Virtually nursing: Emerging technologies in nursing education. *Nurse Educator*, 2017; 42(1), 14-17.
 22. Risling T. Educating the nurses of 2025: Technology trends of the next decade. *Nurse Education in Practice*, 2017; 22, 89–92. Doi:10.1016/j.nepr.2016.12.007
 23. Konrad S, Fitzgerald A, Deckers C. Nursing fundamentals – supporting clinical competency online during the COVID-19 pandemic. *Teaching and Learning in Nursing*, 2021; 16, 53–56. Doi:10.1016/j.teln.2020.07.005

24. Chen SY, Wathen C., Speciale M. Online clinical training in the virtual remote environment: challenges, opportunities, and solutions. *The Professional Counselor*, 2020; 10(1):78–91.
25. Morin KH. Nursing education after COVID-19: Same or different?. *Journal of Clinical Nursing*, 2020; 29, 3117–3119.. Doi:10.1111/jocn.15322
26. Jiménez-Rodríguez D, Arroqante O. Simulated Video Consultations as a Learning Tool in Undergraduate Nursing: Students' Perceptions. *Healthcare*, 2020; 8(3):280.
27. Egilsdottir HÖ, Lena G, Brembo EA. et al. (2021). Configuration of Mobile Learning Tools to Support Basic Physical Assessment in Nursing Education : Longitudinal Participatory Design Approach. *JMIR Mhealth Uhealth*. 2021;9(1):e22633. Published 2021 Jan 7. doi:10.2196/22633
28. Güven Ozdemir N, Sonmez M. The relationship between nursing students' technology addiction levels and attitudes toward e-learning during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *Perspect Psychiatr Care*, 2020; 57, 1442–1448.. doi:10.1111/ppc.12710
29. Murdock J, Williams A, Becker K. et al. Online versus on-campus: A comparison study of counseling skills courses. *The Journal of Human Resource and Adult Learning*, 2012; 8, 105–118.
30. Wilke DJ, King E, Ashmore M. Can clinical skills be taught online? Comparing skill development between online and F2F students using a blinded review. *Journal of Social Work Education*, 2016; 52, 484–492. Doi:10.1080/10437797.2016.1215276
31. Olum R, Atulinda L, Kigozi E. et al. Medical Education and E-Learning During COVID-19 Pandemic: Awareness, Attitudes, Preferences, and Barriers Among Undergraduate Medicine and Nursing Students at Makerere University, Uganda. *J Med Educ Curric Dev*, 2020; 7:238212052097321.
32. BodyExplorer augmented reality patient simulator. (2015). Copyright Joseph T. Samosky, University of Pittsburgh, Pittsburgh, PA, 2015. Reprinted by permission of Joseph T. Samosky, University of Pittsburgh, Pittsburgh, PA, 2015. (28/05/2021 tarihinde <https://www.youtube.com/watch?v=FNWfDLjv1cg> adresinden ulaşılmıştır).
33. Samosky JT, Mikulis B, Bregman R. et al. A novel automated drug simulant recognition system for naturalistic real-time medical simulation. *Stud Health Technol Inform*, 2012; 173:430–432.
34. CliniSpace. (2015). Copyright Innovation in Learning, Inc., 2015. Reprinted by permission of Innovation in Learning, Inc., Los Altos Hills, CA, 2015. (24/05/2021 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=9Fv1CyG_Bus&ab_channel=BradMacQuarrie adresinden ulaşılmıştır).
35. Shadow Health Digital Clinical Experience. (2015). Copyright Shadow Health, Gainesville FL, 2015. Reprinted by permission of Shadow Health, Gainesville, FL, 2016. (23/05/2021 tarihinde <http://www.shadowhealth.com/advanced-health-assessment.html> adresinden ulaşılmıştır).
36. vSim for Nursing. (2015). Copyright Laerdal Medical and Wolters Kluwer Health, 2015. Reprinted by permission of Laerdal Medical and Wolters Kluwer Health, Philadelphia, PA, 2016. (17/05/2021 tarihinde <https://laerdal.com/ca/products/courses-learning/virtual-simulation/vsim-for-nursing-fundamentals/> adresinden ulaşılmıştır).
37. Arroqante O, López-Torre EM, Carrión-García L. et al. High-fidelity virtual objective structured clinical examinations with standardized patients in nursing students: an innovative proposal during the COVID-19 pandemic. *Healthcare*, 2021; 9, 355. Doi:10.3390/healthcare9030355
38. Solà-Pola M, Morin-Fraile V, Fabrellas-Padrés N. et al. The usefulness and acceptance of the OSCE in nursing schools. *Nurse Education in Practice*, 2020; 43, 102736.. doi:10.1016/j.nepr.2020.102736
39. Akın Korhan E, Tokem Y, Uzelli Yılmaz D. ve ark., Hemşirelikte Psikomotor Beceri Eğitiminde Video Destekli Öğretim ve OSCE Uygulaması: Bir Deneyim Paylaşımı. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2016; 1(1) , 35-37.
40. Denat Y, Tuğrul E. Klinik beceri performanslarını değerlendirmede bir yöntem: objektif yapılandırılmış klinik sınavlar. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 2012; 9(3): 53-59.
41. Shorbagi S, Sulaiman N, Hasswan A. et al. (2021). Evaluating the feasibility and effectiveness of e-OSCE in the COVID-19 era. 2021. Doi:10.21203/rs.3.rs-506145/v1.